୨. ପଦ ପ୍ରକରଣ

2.8 ଶବ୍ଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଅକ୍ଷର ମିଶି କୌଣସି ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ତାକୁ ଶବ୍ଦ କହନ୍ତି ।

ଯଥା:- ରାମ, ଶ୍ୟାମ, ବହି, ଖାତା, ଘର, ଗାଁ, ଦେଶ.... ଇତ୍ୟାଦି ।

[ଉଦାହୃତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦର ଏକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଅଛି । ଆମେ ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣିଲେ, କିମ୍ବା ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ, କିମ୍ବା ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଲେଖାଥିବା ଦେଖିଲେ ଆମ ମନ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ହୋଇଯାଏ । ସେହି ଚିତ୍ରଟି ମନରେ ଆଙ୍କି ହୁଏ ବୋଲି ବା ରୂପଟି କଳ୍ପିତ ହୁଏ ବୋଲି ଆମେ ଶବ୍ଦଟି ବୁଝିପାରୁ । ଏହା ହେଉଛି ଶବ୍ଦ ଓ ଅର୍ଥର ଏକ ନିଗୂଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ବା ସମ୍ବନ୍ଧ । ସୁତରାଂ ଆମ ପାଟିରୁ ଯେଉଁ ଧ୍ୱନି ବାହାରିଯାଏ, ଆମ ଭାଷା କହୁଥିବା ବା ବୁଝୁଥିବା ଲୋକ ସେଥିରୁ ଅର୍ଥ ଠଉରେଇ ନିଏ । କିନ୍ତୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦ ଏକାଠି କଲେ ମନର ଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ନଥିଲେ ଶବ୍ଦ ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ ନାହିଁ ।]

2.9 ବାକ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଏକ ବା ଏକାଧିକ ସମ୍ବନ୍ଧଥିବା ଶବ୍ଦ ମିଶି କହୁଥିବା ଲୋକର ମନର ଗୋଟିଏ ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ତାକୁ ବାକ୍ୟ କହନ୍ତି ।

[ଉଦାହରଣ :

ରାମ – ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ । 'ରାମ' ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ମନରେ ଗୋଟିଏ ବାଳକର ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ହୁଏ । ତା' ନାମ ରାମ ବୋଲି ଜାଣି ହୁଏ ।

ଯାଉଛି – ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ । ଯିବା ଅର୍ଥ ଏଥିରୁ ସୂଚିତ ହୁଏ । ଅନେକ କ୍ରିୟା କଥା ଆମେ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯିବା ଅର୍ଥର କ୍ରିୟାଟି ଆମ ମନକୁ ଆସେ ।

ରାମ ଯାଉଛି – ଏହି ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦ କହିଲେ ଆମେ ବୁଝିପାରୁ ଯେ ରାମ ନାମକ ବାଳକଟି ଏବେ ଯାଉଛି ।

ରାମ, ଯାଉଛି – ଅଲଗା ଅଲଗା କହିବାବେଳେ ଯାହା ବୁଝାଯାଉଥିଲା, 'ରାମ ଯାଉଛି ।' – କହିବାଦ୍ୱାରା ମନର ଭାବଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ରୋତା ମନରେ ବକ୍ତାର ଭାବଟି ପହଞ୍ଚିଗଲା ।]

2.10 ପଦ –

ବାକ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଦ । କିମ୍ବା ଶବ୍ଦ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ପଦ ହୋଇଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ : ରାମ ଯାଉଛି । (ଏଥିରେ ୨ଟି ପଦ ଅଛି । ଯଥା:- ରାମ, ଯାଉଛି)

ରାମ ଗାଁକୁ ଯାଉଛି । (ଏଥିରେ ୩ଟି ପଦ ଅଛି, ଯଥା:- ରାମ, ଗାଁକୁ ଯାଉଛି ।)

ରାମ ତା' ବାପାଙ୍କ ସାଥିରେ ଗାଁକୁ ଯାଉଛି ।

(ଏଥିରେ ୬ଟି ପଦ ଅଛି; ଯଥା:- ରାମ, ତା, ବାପାଙ୍କ, ସାଥିରେ, ଗାଁକୁ, ଯାଉଛି)

2.11 ପଦ କେତେ ପ୍ରକାର ?

ପଦ ୫ ପ୍ରକାର ।

ଯଥା:- ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, ଅବ୍ୟୟ, କ୍ରିୟା

2.12 ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଯେଉଁ ପଦ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି, ବସ୍ତୁ, ଜାତି, ଗୁଣ ବା କ୍ରିୟାର ନାମକୁ ବୁଝାଏ, ତାକୁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କହନ୍ତି ।

2.13 ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପ୍ରକାରଭେଦ :

(୧) ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ ବା ନାମବାଚକ ବା ସଂଜ୍ଞା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ : [ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ କହିଲେ କେବଳ ଲୋକର ନାମ ଏହା ନୁହେଁ, ଏହା କୌଣସି ଗ୍ରାମ, ସହର, ଦେଶ, ନଦୀ, ହ୍ରଦ, ପର୍ବତ ଇତ୍ୟାଦିର ନାମକୁ ବୁଝାଏ । ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ନାମକୁ ବୁଝାଉଥିବାରୁ ଏହା ନାମବାଚକ]

ଯଥା :-ରାମ, ଗଙ୍ଗା, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ, ବୈଶାଖ ଇତ୍ୟାଦି ।

(୨) ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ : ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଗୋଟିକୁ ନ ବୁଝାଇ ଗୋଟିଏ ଜାତି ବା ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବୁଝାଏ, ତାକୁ ଜାତି ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି । ଉଦାହରଣ- ମାଛ, ଗାଈ, ମଣିଷ, ବାଳକ, ନେତା, ମନ୍ତ୍ରୀ..... ଇତ୍ୟାଦି ।

(୩) ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ : ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟପଦ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ବା ପଦାର୍ଥର ନାମକୁ ବୁଝାଏ, ତାକୁ ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି । ଉଦାହରଣ – ଇଟା, ପଥର, ଲୁହା, ସୁନା, ମାଟି, ପାଣି ..... ଇତ୍ୟାଦି ।

[ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟରେ ସେହି ବସ୍ତୁକୁ ଭାଗ ଭାଗ କଲେ ସେହି ବସ୍ତୁର ନାମ ହିଁ ରହିଥାଏ । ଲୁହାକୁ ଯେତେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଲେ 'ଲୁହା' ହିଁ ରହେ । କିନ୍ତୁ ଲୁହାରେ ତିଆରି ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ । ତାକୁ ଆମେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଲେ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ଟେବୁଲ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଲୁହା ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଟେବୁଲ ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ]

(୪) ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ : ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନାମକୁ ବୁଝାଏ, ତାକୁ ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି । ଯଥା:- ଭଦ୍ରତା, ନମ୍ରତା, ସାଧୁତା, ଦୟା, କ୍ଷମା, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସରଳତା .... ଇତ୍ୟାଦି ।

[ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦକୁ ଦେଖି ହୁଏ ନାହିଁ କି ସ୍ପର୍ଶ କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହାକୁ କେବଳ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତିବାଚକ, ଜାତିବାଚକ, ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖି ହୁଏ, ସ୍ପର୍ଶ କରି ହୁଏ । ବିଶେଷ୍ୟ ପଦଟିଏ କହିବା ବେଳେ ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରଭେଦଟିକୁ ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ିବ]

(୫) କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ : ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି କ୍ରିୟା ବା କାର୍ଯ୍ୟର ନାମକୁ ବୁଝାଏ, ତାକୁ କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ କହନ୍ତି ।

ଯଥା:- ଖାଇବା (ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ)

ପଠନ (ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ)

ପୂଜା (ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ)

ରୋଷେଇ (ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ)

[ବିଶେଷ୍ୟ କହିଲେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଜାତି, ବସ୍ତୁ, ଗୁଣ ବା କ୍ରିୟା – ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ 'ନାମ' କୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଏହା ଏକ ନାମକୁ ଚିହ୍ନଟ କରୁଥିବା ଶବ୍ଦ ।]

2.14 ବିଶେଷଣ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଯେଉଁ ପଦ ଅନ୍ୟ ପଦର ଗୁଣ, ଅବସ୍ଥା, ସଂଖ୍ୟା ବା ପରିମାଣକୁ ବୁଝାଏ ତାକୁ ବିଶେଷଣ ପଦ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :

<u>ବୁଢ଼ା</u> ଲୋକ – ('ବୁଢ଼ା' ଲୋକର ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ)

<u>ଭଲ</u> କଥା – ('ଭଲ' କଥାର ଗୁଣକୁ ବୁଝାଏ)

<u>ସୁନ୍ଦର</u> ଫୁଲ – ('ସୁନ୍ଦର' ଫୁଲର ଗୁଣ ଓ ଅବସ୍ଥାକୁ ବୁଝାଏ)

<u>ଢୋକେ ପାଣି</u> – ('ଢୋକେ' ପାଣିର ପରିମାଣକୁ ବୁଝାଏ ।)

ହଳେ ବଳଦ – ('ହଳେ' ବଳଦର ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଏ)

[ବିଶେଷଣ ପଦ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ୍ୟର ଅର୍ଥ ସୀମିତ ବା ସଂକୁଚିତ ହୁଏ । 'ଗାଈ' – ଏହି ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ଆମେ ଅନେକ ଗାଈ କଥା ଭାବିଥାଉ । କିନ୍ତୁ <u>କାଳୀ</u> ଗାଈ କହିଲେ କଳା ରଙ୍ଗର ଗାଈ କଥା ଭାବୁ । ତେଣୁ 'କାଳୀ' ବିଶେଷଣ ପଦ 'ଗାଈ'ର ବ୍ୟାପକ ରୂପକୁ ସୀମିତ କରେ ।]

2.15 ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷଣ, ଅବସ୍ଥାବାଚକ ବିଶେଷଣ, ସଂଖ୍ୟାବାଚକ ବିଶେଷଣ ଓ ପରିମାଣବାଚକ ବିଶେଷଣ ଯଥାକ୍ରମେ ବିଶେଷ୍ୟର ଗୁଣ, ଅବସ୍ଥା, ସଂଖ୍ୟା ବା ପରିମାଣକୁ ବୁଝାଏ ।

2.16 କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣ କ୍ରିୟା କିପରି ଭାବରେ ହେଉଛି ବୁଝାଏ ।

ଯଥା :- ଦୀପଟି ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ଜଳୁଛି ।

ହାତୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲୁଛି ।

ତୁମେ ଚଞ୍ଚଳ ଆସ ।

2.17 ବ୍ୟବହାରର ସ୍ଥାନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶେଷଣ ପଦ ୨ ପ୍ରକାର । (୧) ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ (୨) ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ ।

ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ପୂର୍ବରୁ ବସେ, କିନ୍ତୁ ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପରେ ବସେ ।

ଯଥା :

ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ	ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ
ଧଳା କାଗଜ ।	କାଗଜଟି ଧଳା ।
ଭଙ୍ଗା ଘର ।	ଘରଟି ଭଙ୍ଗା ।
ଦଦରା ନାଆ ।	ନାଆଟି ଦଦରା ।
ଚିରା ଲୁଗା ।	ଲୁଗାଟି ଚିରା ।

ଧଳା, ଭଙ୍ଗା, ଦଦରା, ଚିରା ପ୍ରଭୃତି ବିଶେଷଣ ପଦ । ଏହି ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଯଥାକ୍ରମେ କାଗଜ, ଘର, ନାଆ ଓ ଲୁଗା ବିଶେଷ୍ୟ ପଦକୁ ବିଶେଷିତ କରୁଛନ୍ତି । ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ ହେବାବେଳେ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପରେ ଅର୍ଥାତ ବାକ୍ୟର ବିଧେୟ ଅଂଶ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ ହୋଇଛି ।

2.18 **ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ :**

ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷଣ ପଦକୁ ବିଶେଷିତ କରେ ତାକୁ ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ : ନିପଟ ଅଳସୁଆ ଲୋକ ଦୁଃଖ ପାଏ ।

ପିଲାଟି ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ।

ନିପଟ, ଭାରି ଯଥାକ୍ରମେ ଅଳସୁଆ, ଦୁଷ୍ଟ ବିଶେଷଣ ପଦକୁ ବିଶେଷିତ କରେ । ତେଣୁ ଏହା ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ ପଦ ଅଟେ ।

2.19 ଏ, ସେ, ଏହି, ସେହି ପ୍ରଭୃତି ସର୍ବନାମ ପଦ ବିଶେଷଣ ପଦରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ତାହାକୁ ସର୍ବନାମ ବିଶେଷଣ ବା ସାର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ କହନ୍ତି ।

2.20 **ସର୍ବନାମ ପଦ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?**

ଯେଉଁ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ବା ନାମ ବଦଳରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତାକୁ ସର୍ବନାମ ପଦ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :- ଗୀତା ଗୋଟିଏ ବାଳିକା । ସେ ଭଲ ପଢ଼େ । ତା'ର ଭଉଣୀର ନାମ ସୀତା । ଉଭୟଙ୍କୁ ବାପାମାଆ ଭଲ ପାନ୍ତି ।

2.21 **ସର୍ବନାମ ପଦ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ।**

(୧) ପୁରୁଷ ବାଚକ ସର୍ବନାମ –

୧ମ ପୁରୁଷ – ମୁଁ, ଆମେ, ଆମ୍ଭେ, ଆମ୍ଭେମାନେ

୨ୟ ପୁରୁଷ – ତୁ, ତୁମେ, ତୁମ୍ଭେ, ତୁମ୍ଭେମାନେ, ଆପଣ, ଆପଣମାନେ

୩ୟ ପୁରୁଷ – ସେ ଓ ସେମାନେ (ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟ)

(୨) ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବାଚକ ସର୍ବନାମ – ଏହି, ସେହି, ଏହା, ତାହା । (ଏହି ସେହି ଆର୍ଯ୍ୟଭୂମି, ଏ ଭୂମିର ସୁତ)

(୩) ଅନିଶ୍ଚୟବାଚକ ସର୍ବନାମ –

କିଛି ଦିନ ତଳେ, କେହି ଆସିଥିଲେ ।

କିଛି କଥା ନାହିଁ, ରାଗୁଛ କାହିଁକି ?

(୪) ସମ୍ବନ୍ଧବାଚକ ବା ଆପେକ୍ଷିକ ସର୍ବନାମ – ସେ, ଯାହାର, ଯେତେ

(୫) ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ବିଶେଷଣ – କ'ଣ, କିଏ, କେଉଁଠି

(୬) ଆତ୍ମବାଚକ ବିଶେଷଣ – ନିଜେ, ଆପେ, ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିଛି ।

ସେ ନିଜେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ।

କିଏ ତୁମେ ଚିହ୍ନିଛ କି ଆପଣାକୁ ଆପେ ?

2.22 ସର୍ବନାମ ପଦ ବିଭକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ନିଜର ରୂପରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ ।

ଉଦାହରଣ - ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖିଥିଲି । (ତାକୁ= ସେ+କୁ)

ତୁମେ ମୋତେ ପଚାରିବ । (ମୋତେ = ମୁଁ + କୁ)

ଯେଉଁ ପଦ ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, ବିଭକ୍ତି କାଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନହୋଇ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହେ ତାକୁ ଅବ୍ୟୟ ପଦ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ – ଓ, ଏବଂ, ଆଉରି, ମାତ୍ର, କିନ୍ତୁ, ନଚେତ, ନ, ନା, ନି... ଇତ୍ୟାଦି ।

2.23 ଅବ୍ୟୟ ପଦ :

[ବିଶେଷ୍ୟ, ବିଶେଷଣ, ସର୍ବନାମ, କ୍ରିୟା ପ୍ରଭୃତି ପଦ ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, ପୁରୁଷ, କାଳ, ବିଭକ୍ତି ଭେଦରେ ରୂପରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ । ଯଥା :- ବାଘ – ବାଘୁଣୀ (ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗରେ) ବାଳକ – ବାଳକମାନେ (ବହୁବଚନରେ) । ସୁନ୍ଦର ବାଳକ – ସୁନ୍ଦରୀ ବାଳିକା (ଲିଙ୍ଗ ଭେଦରେ ବିଶେଷଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ସବୁକଥା ତୁମକୁ ଜଣା (ତୁମକୁ ସର୍ବନାମରେ ତୁମେ – ତୁମକୁ) ସେ ପଢୁଛି । (ପଢୁଛି – ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ) ସେ ପଢୁଥିଲା । (ପଢୁଥିଲା – ଅତୀତ କାଳରେ)]

2.24 କ୍ରିୟାପଦ :

ବାକ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପଦରୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟହେବା ସୂଚିତ ହୁଏ, ତାକୁ କ୍ରିୟାପଦ କହନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :

ପିଲାଟି କ୍ଷୀର ପିଉଛି ।

ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଖାଉଛନ୍ତି ।

ସରକାର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ପୋଷାକ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ।

ତୁମେ କେବେ ପାଠ ଶେଷ କରିବ ?

ସେ ଗାଁକୁ ଗଲା ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ଭାତ ଖାଇ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉ ।

ଗଲାଣି ତ ଗଲା କଥାରେ ସଙ୍ଗୀତ :

[କ୍ରିୟା ବାକ୍ୟର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ । କର୍ତ୍ତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲେ କ୍ରିୟା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟକୁ ବିଧେୟ କହନ୍ତି । କର୍ତ୍ତା ଯାହା କରେ ତାହା ହିଁ କ୍ରିୟା । ବାକ୍ୟ, ଉକ୍ତି ବା ଲେଖାର କ୍ଷୁଦ୍ରତମ ସାର୍ଥକ ଏକକ ପଦ । ବାକ୍ୟର ପଦଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାକରଣିକ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ପଦ ପ୍ରକରଣ ।]

2.25 କ୍ରିୟାର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ।

2.25.1 ସମାପିକା କ୍ରିୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

- ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ପ୍ରୟୋଗଦ୍ୱାରା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ପ୍ରକାଶପାଏ, ତାକୁ ସମାପିକା କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

  ମୁଁ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ କରିଛି ।

  ତୁମେ ମନ ଦେଇ ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ ।

- ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

2.25.2 ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ବ୍ୟବହାରଦ୍ୱାରା ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କ୍ରିୟାର ଅପେକ୍ଷା ରଖେ ତାକୁ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ମୁଁ ଭାତ ଖାଇ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଏ ।

ସେ ଯାଉ ଯାଉ ପଡ଼ିଗଲା ।

[ସମାପିକା କ୍ରିୟାରେ ଧାତୁ ସହିତ ପୁରୁଷ ସୂଚକ, କାଳ ସୂଚକ, ବଚନସୂଚକ ବିଭକ୍ତି ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ବାଳକଟି ବହି ପଢୁଅଛି ।

ପଢ୍ (ଧାତୁ+ଉଛ) (ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳସୂଚକ) + ଇ (ପୁରୁଷ ଓ ବଚନସୂଚକ ବିଭକ୍ତି)

ଅସମାପିକା କ୍ରିୟାରେ ଧାତୁ ସହିତ 'ଇ' କିମ୍ବା 'ଉ' ବିଭକ୍ତି ଯୋଗହୁଏ ।

ପିଲାଟି ଯାଉ ଯାଉ ପଡ଼ିଗଲା । (ଯା + ଉ)

ସେ ପାଠ ଲେଖି ଶୋଇଛି । (ଲେଖ୍ + ଇ)

ବାକ୍ୟରେ ସମାପିକା କ୍ରିୟା ଓ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ଉଭୟ ଥିଲେ ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ପ୍ରଥମୋକ୍ତ ଏବଂ ବାକ୍ୟର ଶେଷରେ ସମାପିକା କ୍ରିୟା ଥାଏ । ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ପ୍ରଥମେ ସମ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।]

- ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ଓ ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା

2.26 ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର କର୍ମ ଥାଏ ତାକୁ ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ପିଲାମାନେ କୋଳି ଖାଉଛନ୍ତି । (ପିଲାମାନେ କ'ଣ ଖାଉଛନ୍ତି । ଉତ୍ତର - କୋଳି (କର୍ମ))

ଗୋପାଳ ବହି ପଢ଼ିଲା । (କ'ଣ ପଢ଼ିଲା ? - ବହି (କର୍ମ)

ରାମ ରାବଣକୁ ମାରିଲେ । (କାହାକୁ ମାରିଲେ ? ରାବଣକୁ (କର୍ମ))

ଅନେକ ସମୟରେ କର୍ମ ପଦ ଉହ୍ୟ ଥାଏ । ସେହି ବାକ୍ୟର କ୍ରିୟା ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ।

ସେ ଖାଇଲା । ଏଠାରେ ଖାଇଲା ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା ।

ସେ ଖାଇଲା କ'ଣ - ଯାହା ଉତ୍ତର ଆସିବ ତାହା ଖାଇଲା କ୍ରିୟାର କର୍ମ ।

2.27 ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର କର୍ମ ନଥାଏ ତାକୁ ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ପିଲାଟି ଶେଯରେ ଶୋଇଛି ।

(କ'ଣ ଶୋଇଛି - ଏହାର ଅର୍ଥ କିଛି ନାହିଁ)

ଶିଶୁଟି କାନ୍ଦୁଛି । (କ'ଣ କାନ୍ଦୁଛି – ଏହାର ଅର୍ଥ କିଛି ନାହିଁ ।)

2.28 ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା :

ଯେଉଁ ସକର୍ମକ କ୍ରିୟାର ୨ଟି କର୍ମ ଥାଏ ତାକୁ ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ।

ଯଥା :- ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ।

ଶିକ୍ଷକ କ'ଣ ପଚାରିଲେ ... ଉତ୍ତର -

ପ୍ରଶ୍ନ - ଏହା ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ

ଶିକ୍ଷକ କାହାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ... ଉତ୍ତର -

ଛାତ୍ରକୁ - ଗୌଣ କର୍ମ

2.29 ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା ଓ ଅମିଶ୍ର କ୍ରିୟା

- **ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା :** କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ବା କ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବିଶେଷଣ ପଦ ସହିତ କ୍ରିୟା ପଦ ମିଶି ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟା ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ତାକୁ ମିଶ୍ର କ୍ରିୟା କହନ୍ତି । କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ବା କ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବିଶେଷଣ ପଦର ଅର୍ଥର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହେ ଏବଂ ତା ସହିତ ଥିବା କ୍ରିୟା ପଦଟି ଧାତୁ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟୟଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ :

(i) ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନ୍ନ ଭୋଜନ କରୁ ।

ଭୋଜନ କରୁ – ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟା । ଭୋଜନ କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ । 'କରୁ' ସମାପିକା କ୍ରିୟା – ଏଥିରେ ଧାତୁ ସହିତ ପୁରୁଷ, ବଚନ, କାଳ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଭୋଜନର ଅର୍ଥ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହେ ।

(ii) ମହାଭାରତ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

ରଚିତ ହୋଇଥିଲା – ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟା ।

ରଚିତ – କ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବିଶେଷଣ (ରଚ୍ +ଇତ) ହୋଇଥିଲା ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟାପଦ । ଏଥିରେ ବଚନ, ପୁରୁଷ, କାଳସୂଚକ ବିଭକ୍ତି ଯୁକ୍ତ ।

ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ମିଶ୍ର କ୍ରିୟାକୁ ସଂଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି । କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ ସହିତ କର (କୃ) ଧାତୁର କ୍ରିୟା ଏବଂ କ୍ରିୟାରୁ ଜାତ ବିଶେଷ୍ୟ ସହିତ ଭୋ (ଭୂ) ଧାତୁର କ୍ରିୟା ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

2.30 ଯୌଗିକ କ୍ରିୟା : ଦୁଇଟି କ୍ରିୟା ଏକାଠି ରହି ଗୋଟିଏ କ୍ରିୟା ହୋଇଥିଲେ ତାକୁ ଯୌଗିକ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି । ଦୁଇଟି କ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ କ୍ରିୟାଟି ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା ରୂପରେ ରହେ ଓ ଏହାର ଅର୍ଥର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ରହେ । ଦ୍ୱିତୀୟ କ୍ରିୟାଟି ସମାପିକା କ୍ରିୟା ହୋଇଥାଏ । ସମାପିକା କ୍ରିୟା ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା କର୍ତ୍ତାର ଅନୁସାରିଣୀ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ପୁରୁଷ, ବଚନ, କାଳ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଧାତୁ ସହିତ ଲାଗେ ।

ଉଦାହରଣ :

(i) ବହିଗୁଡ଼ିକ ନେଇଯାଅ । ନେଇଯାଅ – ଏଥିରେ ଦୁଇଟି କ୍ରିୟା ଅଛି । ନେଇ (ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା (ନେ + ଇ) ଏବଂ ଯାଅ (ସମାପିକା କ୍ରିୟା (ଯା + ଅ)

(ii) ତୁମେ ଆଗେ ଖାଇନିଅ ।

(iii) ଭିକାରୀକୁ ଭିକ୍ଷା ଦେଇଦିଅ ।

(iv) ମୁଁ ଟିକିଏ ଆଖି ପକାଇଦେଲି ।

2.31 ନାମଧାତୁ କ୍ରିୟା : ବିଶେଷ୍ୟ ବା ବିଶେଷଣ ପଦରୁ ଗଠିତ କ୍ରିୟାକୁ ନାମଧାତୁ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି । ଏହାକୁ ଶବ୍ଦକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦାହରଣ :

ବିଶେଷ୍ୟପଦ	ନାମଧାତୁ	ବିଶେଷଣ ପଦ	ନାମଧାତୁ
ଆଣ୍ଠୁ	ଆଣ୍ଠେଇବା	ଛୋଟ	ଛୋଟେଇବା
ପେଟ	ପେଟେଇବା	ଛୋଟା	ଛୋଟେଇବା
ବାଡ଼ି	ବାଡେଇବା	ଆଗ	ଆଗେଇବା
ଗୋଡ଼	ଗୋଡ଼େଇବା	ଧଳା	ଧଉଳେଇବା
ଆଖି	ଆଖେଇବା	ବଙ୍କା	ବଙ୍କେଇବା

(ଆଣ୍ଠୁ ଶବ୍ଦ ନାମଧାତୁ ହେଲେ ହେବ ଆଣ୍ଠ୍ । ଆଣ୍ଠ୍ + ଏଇବା = ଆଣ୍ଠେଇବା କିମ୍ବା ଆଣ୍ଠ୍ + ଆଇବା = ଆଣ୍ଠାଇବା)

2.32 ବାକ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ପଦ ରୂପ ବଦଳାଇ ଅନ୍ୟ ପଦରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ ।

ଉଦାହରଣ :

ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ	ବିଶେଷଣ ପଦ	କ୍ରିୟାପଦ
ମଠ	ମଠୁଆ	ମଠେଇବା
ତେଲ	ତେଲିଆ	ତେଲେଇବା

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ – 2A

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଚାରୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟିକୁ ବାଛି ଲେଖ ।

1. ଯେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ କୌଣସି ନାମକୁ ବୁଝାଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
   (A) ନାମ ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
   (B) ବସ୍ତୁବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
   (C) ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
   (D) ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
2. ସଂଜ୍ଞାର ବ୍ୟାକରଣିକ ଅର୍ଥ କ'ଣ ?
   (A) ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ (B) ବିଶ୍ୱକର୍ମାଙ୍କ କନ୍ୟା
   (C) ସହର (D) ନାମ
3. ଗାଈ, ଘୋଡ଼ା, ମଣିଷ, ହିମାଳୟ – ଏ ଚାରୋଟି ଭିତରୁ କେଉଁଟି ଅଲଗା ?
   (A) ଗାଈ (B) ଘୋଡ଼ା
   (C) ମଣିଷ (D) ହିମାଳୟ
4. ଘର,ଇଟା,ପଥର,ସିମେଣ୍ଟ – କେଉଁଟି ଭିନ୍ନଧରଣର ?
   (A) ଘର (B) ଇଟା
   (C) ପଥର (D) ସିମେଣ୍ଟ
5. କେଉଁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦକୁ ଦେଖି ବା ଛୁଇଁ ହୁଏ ନାହିଁ, କେବଳ ତାକୁ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ ?
   (A) ନାମବାଚକ (B) ଜାତିବାଚକ
   (C) ଗୁଣବାଚକ (D) ବସ୍ତୁବାଚକ
6. ଯେଉଁ ପଦ ଅନ୍ୟପଦର ଗୁଣ, ଅବସ୍ଥା, ସଂଖ୍ୟା ବା ପରିମାଣକୁ ବୁଝାଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
   (A) ବିଶେଷ୍ୟ (B) ବିଶେଷଣ
   (C) ସର୍ବନାମ (D) ଅବ୍ୟୟ
7. ଯେଉଁ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
   (A) ବିଶେଷ୍ୟ (B) ବିଶେଷଣ
   (C) ସର୍ବନାମ (D) ଅବ୍ୟୟ
8. ଯେଉଁ ପଦ ଲିଙ୍ଗ, ବଚନ, ପୁରୁଷ ବା ବିଭକ୍ତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ହୋଇ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହେ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
   (A) ବିଶେଷ୍ୟ (B) ବିଶେଷଣ
   (C) ଅବ୍ୟୟ (D) କ୍ରିୟା

9. ଯେଉଁ ପଦ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ନାମକୁ ବୁଝାଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ଗୁଣବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
(B) ଜାତିବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
(C) କ୍ରିୟା ବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ
(D) ନାମବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ

10. ଭୋଜନ, ରନ୍ଧନ, ପଢୁଛି, ଶୟନ – ଏଥିରୁ କ୍ରିୟା ପଦଟି କିଏ ?
(A) ଭୋଜନ (B) ରନ୍ଧନ
(C) ପଢୁଛି (D) ଶୟନ

11. ଯେଉଁ କ୍ରିୟାଦ୍ୱାରା ବାକ୍ୟର ସମାପ୍ତି ସୂଚିତ ହୁଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ସଂଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟା (B) ସମାପିକା କ୍ରିୟା
(C) ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା (D) ଯୌଗିକ କ୍ରିୟା

12. ଯେଉଁ କ୍ରିୟାରୁ ବାକ୍ୟର ସମାପ୍ତି ବୁଝାଏ ନାହିଁ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ସମାପିକା କ୍ରିୟା (B) ଅସମାପିକା କ୍ରିୟା
(C) ସଂଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟା (D) ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା

13. ବାକ୍ୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ । ଗୋଟିଏ କର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଅନ୍ୟଟି କ'ଣ ?
(A) କର୍ମ (B) କରଣ
(C) କ୍ରିୟା (D) ସମାପିକା କ୍ରିୟା

14. ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ
(B) ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ
(C) ସାର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ
(D) ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ

15. ଯେଉଁ ବିଶେଷଣ ପଦ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦର ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ବିଶେଷଣର ବିଶେଷଣ
(B) ବିଧେୟ ବିଶେଷଣ
(C) ବିଶେଷ୍ୟର ବିଶେଷଣ
(D) ସାର୍ବନାମିକ ବିଶେଷଣ

16. ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର କର୍ମ ନଥାଏ ତାକୁ କି କ୍ରିୟା କହନ୍ତି ?
(A) ସକର୍ମକ କ୍ରିୟା (B) ଅକର୍ମକ କ୍ରିୟା
(C) ଦ୍ୱିକର୍ମକ କ୍ରିୟା (D) କର୍ମଯୁକ୍ତ କ୍ରିୟା

17. ସେ ପଢ଼ିବ ରେଖାଙ୍କିତ ପଦରେ ଥିବା ଧାତୁଟି କିଏ ?
(A) ପଢ଼ (B) ପଠ
(C) ପଢ଼ିବ୍ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ

18. ସେ ଭାତ ଖାଇବ । ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଟି କେଉଁ କାଳର ?
(A) ବର୍ତ୍ତମାନ (B) ଅତୀତ
(C) ଭବିଷ୍ୟତ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ

19. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରୁ ନାମଧାତୁ କ୍ରିୟାଟି କିଏ ?
(A) ବାଢ଼େଇବା (B) ପଢ଼େଇବା
(C) ବଢ଼େଇବା (D) ବଢ଼ିବା

20. ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି । – ରେଖାଙ୍କିତ ପଦଟି କି କର୍ମ ।
(A) ଗୌଣ କର୍ମ (B) ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ
(C) ଅନ୍ୟପକ୍ଷିତ କର୍ମ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ

21. ଠିକ୍ ଶବ୍ଦ କେଉଁଟି ?
(A) ଧନି (B) ଧନୀକ
(C) ଧନିକ (D) ଧନମାନ୍

22. ପଠନୀୟ ଶବ୍ଦ ଗଠନରେ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?
(A) ପଠ + ନୀୟ (B) ପଠନ + ଈୟ
(C) ପଠ୍ + ଅନୀୟ (D) ପଠ + ଅନୀୟ

23. କେଉଁଟି ଅନ୍ୟ ୩ଟିରୁ ଅଲଗା ?
(A) କାନ୍ଦିବା (B) ଶୋଇବା
(C) ହସିବା (D) ଖାଇବା

24. ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଅକ୍ଷର ମିଶି କୌଣସି ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ, ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ପଦ (B) ଶବ୍ଦ
(C) ବାକ୍ୟ (D) ଧ୍ୱନି

25. ଗୋଟିଏ ଉକ୍ତି ବା ବାକ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ପଦ (B) ଶବ୍ଦ
(C) ବାକ୍ୟ (D) ଧ୍ୱନି

26. ଶବ୍ଦ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ତାକୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ?
(A) ବାକ୍ୟ (B) ବାକ୍ୟାଂଶ
(C) ପଦ (D) ପଦାଂଶ

27. ପଦ ପଦ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ରହିଲେ ବାକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ?
(A) ଅର୍ଥ ତତ୍ତ୍ୱ (B) ଧ୍ୱନିତତ୍ତ୍ୱ
(C) ସମ୍ବନ୍ଧ ତତ୍ତ୍ୱ (D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ